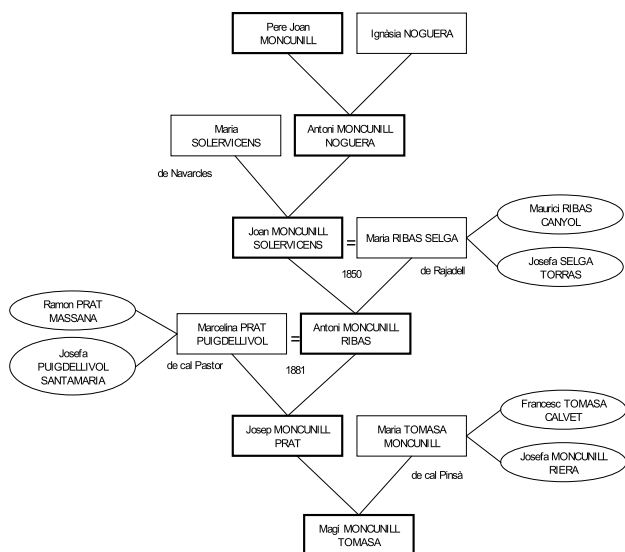

Cal Parcer

L'Anton Moncunill Noguera era un pagès sense terra, com la majoria dels habitants de Fals, que menava vinya en règim de parceria. Els propietaris cedien als pagesos peces de terra erma o de bosc, amb el compromís que aquests havien d'arrencar les soques, estovar la terra i plantar-hi ceps. Normalment tenien un termini de set o vuit anys per fer-ho. Quan la vinya començava a produir raïms, els parcers havien de donar la quarta part de la collita a l'amo de la terra, portant ells mateixos les portadores a les tines de la casa principal. Aquests tractes eren anomenats "contractes de rabassa", i tenien una durada il·limitada, sempre i quan els ceps estiguessin ben cuidats i no es morissin. Més endavant, els propietaris van reduir la durada dels contractes, que es va limitar a seixanta anys. El parcer podia arrendar amb tota llibertat la seva vinya, traspassar-la, o deixar-la als seus descendents. Creiem que a l'Anton Moncunill li deien el "parcer" per distingir-lo de l'amo del mas Moncunill, que es deia igual que ell. La primera notícia que hem trobat de l'Anton és un contracte de rabassa que va signar el juliol de 1827 amb l'amo del mas Oliveres, que era el senyor Ramon Soler de la Plana i Asprer. Li va donar cinc anys de temps per arrencar la brossa i plantar els ceps. Sembla que no ho va fer, i el juny de 1842 el Soler el va amenaçar amb prendre-li la terra si no complia el tracte abans d'un any. Ignorem com va acabar la qüestió.

Si l'Anton era pagès, el seu pare era pagès i artesà. Es deia Pere Antoni Moncunill i vivia com a llogater en una casa de Fals, però no se sap quina. Va morir el 1789 i llavors la seva vídua, la Ignàcia Noguera, va fer fer inventari dels estris deixats pel seu difunt marit. Per l'inventari sabem que el Pere Antoni, a més de pagès, es dedicava també a teixir. A casa seva hi tenia dos telers de fer veta, unes debanadores i un aspi. No tenim constància que en aquella època es trobés a Fals cap altra persona d'ofici.

L'Anton va casar-se amb una dona de Navarces que es deia Maria Solervicens. Aquesta descendia de la casa de Solervicens i els seus pares li havien deixat una propietat

al poble. El 1839, la Maria va vendre's a un tal Josep Oliveres de Navarces una casa amb un corral i una tina per 330 lliures. Amb els diners van mirar si podien adquirir un tros de terra a Fals per tal d'edificar-hi una caseta. No era fàcil, perquè al poble no hi havia terra disponible. Se'ls va presentar una oportunitat quan l'amo del Tatger va oferir-los un solar quadrat de 40 palms de costat al Raval de les Tàpies, tocant a la casa del Jep Gran. Els tractes es van posar per escrit el 2 d'abril de 1843, el mateix dia que el Tatger venia la parcel·la del costat a Francesc Dalmau, el Francisquet. El preu de la venda va ser un cens perpetu de tres lliures cada any, redimibles pagant 100 lliures de cop. Van tancar el tracte pagant un duro de plata, a compte del primer cens. Com s'acostumava a fer, junt amb el terreny per a la casa, hi anava un trosset de terra a la zona dels horts, per fer la vianda de la casa. El seu hort termenejava amb el del Baraldés i per ell havien de pagar un cens irredimible de 10 sous anuals. Es curiós el fet que l'escriptura va a nom de la Maria Solervicens, mentre que l'Anton es limita a donar el seu consentiment

Llinda d'una finestra

Aquell mateix any, l'Anton i la Maria van aixecar les parets de la casa, que va ser anomenada cal Parcer. La pedra de les parets no era de gaire qualitat, i la part de dalt va ser feta amb tovots, o maons de terra, característica comuna de la majoria de cases del Raval. La llinda d'una finestra del primer pis, que dona al carrer Major, és de pedra vermella i està inscrita amb l'any 1843. A la casa, nova de trinca, la parella va criar els fills que Déu els va donar, que van ser quatre; el Joan, el Cristòfol, la Matilde i l'Agnès. Se sap que l'Antoni Moncunill va ser enterrat al cementiri de Fals el 12 de desembre de 1859.

Uns anys abans, el 1850, s'havia casat el seu hereu, Joan Moncunill Solervicens (1823-1883), amb la noia Maria Ribas (1829-1899), de Rajadell, la qual era filla de Maurici Ribas Canyol i Josefa Selga Torras. Al cap de tres anys es va casar una germana del Joan, dita Matilde, amb un germà de la Maria Ribas. Era un d'aquells enllaços dobles que tant practicaven les famílies d'antany. Aquesta Matilde va anar a viure a Rajadell, i molts anys després, el 1873, va ser víctima dels desordres provocats per les guerres dels carlins. Segons l'acta de defunció :

«...fue muerta en su casa por las tropas del Gobierno Republicano, a la qual, según de publico se decia, dispararon dos o tres tiros estando para abrir la puerta de su casa...»

El Joan i la Maria van tenir cinc fills, anomenats Antoni, Josep, Maria, Josefa i Joan. Després de la defunció dels pares, la casa va passar a l'Antoni Moncunill Ribas (1851-1930).

El 1881, l'Antoni es va casar amb Marcel·lina Prat Puigdemívol (1862-1923), de cal Pastor. Van tenir el Josep, la Francesca i el Frederic, i un altre xicot de salut fràgil, que va morir segant, segurament a causa de l'esforç i la calor. Va heretar la casa i les terres el primogènit, el Josep Moncunill Prat, casat amb Maria Tomasa Moncunill, filla de cal Pinsà. Quan es van casar, van fer obres a la casa i van alçar-la un pis. Cal Parcer és una casa estreta, però consta de baixos, dos pisos i golfes. Van fer pujar cinc fills, l'Antoni, la Conxita, la Roser, el Magí, i la Consol, per ordre de naixement. El Josep va seguir treballant, com a parcer, les terres que ja havia treballat el seu pare abans d'ell. Eren tres vinyes de la propietat Dalmau, una del Tatger, una del Grau Gros, i una altra peça que pagava parts a la parròquia, situada al Pla de la Creu. En aquest darrer tros, els ceps s'alternaven amb els olivers i els ametllers. El producte de

les vinyes anava a parar, o a la tina que tenien a casa, o a una tina pròpia construïda al costat del mas Dalmau. Per llaurar la terra, el Josep Moncunill es refiava d'una mula molt bona, que portava el nom de "Baia", ja que era d'aquest color. Per tal de millorar la renda familiar, els Moncunill es dedicaven algunes temporades a transportar troncs del bosc a la serradora que hi havia prop de l'estació de Rajadell. La "Baia" era capaç d'arrossegar un carro carregat amb 1.000 quilos de fusta.

L'hereu de cal Parcer era l'Antoni Moncunill Tomasa, però el noi va estar de pega. Va ser cridat al front i no en va tornar mai més. No se sap de segur on va caure mort, i l'any 1944 va ser declarat oficialment desaparegut. Per això, la casa va passar al seu germà Magí Moncunill Tomasa, l'actual propietari.

EDICIÓ: Grup de divulgació de la història de Fals, Associació Cultural i Recreativa de Fals
COL·LABORACIÓ: Ajuntament de Fonollosa, Cooperativa UMAC, Arxiu Comarcal de Manresa

ASSOCIACIÓ CULTURAL I RECREATIVA DE FALS
Carrer de les escoles, s/n
08259 Fals (Fonollosa)
Telèfon: 938368003

El contingut d'aquesta edició és de divulgació de la història local del poble de Fals. En cap cas es vol ferir la sensibilitat de ningú i, serà d'agrair que qualsevol errada o inexactitud en els escrits, sigui comunicada als redactors de Falchs.